

Torsdag den 12. marts 2015

P8_TA(2015)0073

Tanzania, særlig spørgsmålet om land grabbing

Europa-Parlamentets beslutning af 12. marts 2015 om Tanzania, navnlig spørgsmålet om landgrabbing (2015/2604 (RSP))

(2016/C 316/15)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til G8's gennemsigtighedsinitiativ for jordbesiddelser »Land Transparency Initiative« fra 2013,
- der henviser til Den Afrikanske Unions rammer og retningslinjer for jordpolitik i Afrika (ALPFC), Den Afrikanske Unions politikramme for pastoralisme i Afrika »Policy Framework for Pastoralism in Africa: Securing, Protecting and Improving the Lives, Livelihoods and Rights of Pastoralist Communities«, som blev vedtaget af konferencen af afrikanske landbrugsministre i oktober 2010 og godkendt af eksekutivrådet på dets 18. samling i Addis Ababa i januar 2011 (dokument EX.CL/631 XVIII), og til Den Afrikanske Unions erklæring fra 2009 om jordspørgsmål og –udfordringer i Afrika,
- der henviser til erklæringen fra verdenstopmødet om fødevarerikkerhed, som blev vedtaget i Rom i 2010, principperne for ansvarlig investering i landbrug (Principles of Responsible Agricultural Investment (PRAI)) og FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisations (FAO's) vejledende retningslinjer for ansvarlig forvaltning af jordbesiddelser, fiskeri og skove i forbindelse med national fødevarerikkerhed (VGGT),
- der henviser til de vejledende principper for storstilede jordbaserede investeringer i Afrika fra Den Afrikanske Union, Den Afrikanske Udviklingsbank og Den Økonomiske Kommission for Afrika,
- der henviser til rapporten af 11. juni 2009 fra FN's særlige rapportør om retten til mad, Olivier De Schutter, med titlen »Large-scale land acquisitions and leases: a set of core principles and measures to address the human rights challenge«,
- der henviser til millenniumerklæringen af 8. september 2000, der opstiller årtusindudviklingsmålene (2015-målene), navnlig mål 1, 3 og 7,
- der henviser til FN's rapport »Millennium Development Goals 2014«,
- der henviser til rapporten fra FN-konferencen om bæredygtig udvikling, som blev afholdt i Rio de Janeiro (Brasilien) den 20.-22. juni 2012,
- der henviser til undersøgelsen fra FN's program for bolig- og bebyggelsesmiljø (UN-Habitat) med titlen »Secure Land Rights for All« fra 2008 og til UN-Habitats vejledning »How to Develop a Pro-Poor Land Policy: Process, Guide and Lessons«,
- der henviser til FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder og til Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) konvention (nr. 169) af 1989 om oprindelige folk og stammefolk,
- der henviser til Den Forenede Republik Tanzanias jordlov for landsbyer (Village Land Act No 5) fra 1999 og til loven om lokal forvaltning (Local Government Act) fra 1982,
- der henviser til EU's retningslinjer for jordpolitik fra 2004, der giver vejledning om udvikling og programmering af jordpolitik i udviklingslande,
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 9. april 2014 om oprettelsen af et nyt program til en værdi af 33 000 000 EUR, som sigter på at forbedre jordforvaltningen og fødevarer- og ernæringsikkerheden for familielandbrug og udsatte samfund i Afrika syd for Sahara,

Torsdag den 12. marts 2015

- der henviser til FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettighederne fra 2011,
 - der henviser til Den Blandede Parlamentariske Forsamling AVS-EU's beslutning om den sociale og miljømæssige virkning af pastoralisme i AVS-landene, som blev vedtaget i november 2013 (ACP-EU/101.526/13/fin),
 - der henviser til undersøgelsen fra 2015 om tackling af landgrabbing-fænomenets indvirkning på menneskerettighederne, som var bestilt af Underudvalget om Menneskerettigheder,
 - der henviser til den reviderede Cotonouaftale,
 - der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne,
 - der henviser til det afrikanske charter om menneskers og folks rettigheder,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 135, stk. 5, og artikel 123, stk. 4,
- A. der henviser til, at de vigtigste udfordringer i det 21. århundrede — fødevarer sikkerhed, energiknaphed, vandmangel, by- og befolkningsmæssig vækst, miljøforringelse, klimaændringer, naturkatastrofer og skrøbelige stater — er forbundet med jordforvaltningsproblemer, hvilket forstærker behovet for at prioritere omfattende jordreformer og sikring af jordrettigheder;
- B. der henviser til, at Tanzanias myndigheder har bebudet en plan om at sælge 1 500 km² masailand i den vestlige del af Serengeti til en privat jagt- og safarivirksomhed med base i De Forenede Arabiske Emirater; der henviser til, at planen omfatter fordrivelse af 40 000 masai-kvægnomader;
- C. der henviser til, at Tanzanias præsident, Jakaya Kikwete, som følge af internationalt pres, i november 2014 hævdede at have opgivet planen og gav tilsagn om aldrig at ville tvinge masai-folket ud af de områder, der har tilhørt deres forfædre; der henviser til, at tusindvis af masai er til trods for det afgivne løfte er blevet ulovligt fordrevet fra deres jord; der henviser til, at nylige beretninger antyder, at over 200 huse er blevet ødelagt, og husdyr er blevet konfiskeret af de tanzaniske myndigheder, hvorved mere end 3 000 mennesker er blevet hjemløse;
- D. der henviser til, at det tanzaniske masai-folk har en lang forhistorie med eskalerende tvister med de tanzaniske myndigheder vedrørende ejerskabet til jorden, som begyndte i 1992 da det udenlandske ejede Ortello Business Corporation (OBC) fik tildelt jagtrettigheder i området Loliondo Game Control Area, som er beboet, og som lovligt ejes af masai-kvægnomader;
- E. der henviser til, at en appel fra masaisamfundet fra Ngorongoro-distriktet er blevet underskrevet online på AVAAZ-plattformen af mere end to millioner mennesker fra hele verden;
- F. der henviser til, at private investorer og regeringer viser stigende interesse for storstilede jordopkøb eller langsigtet leasing med henblik på fødevarer- eller energiproduktion eller udvinding af mineraler, hovedsagelig i de afrikanske udviklingslande og navnlig i Tanzania;
- G. der henviser til, at Tanzania mellem 2005 og 2008 var vidne til en betydelig stigning i den udenlandske og nationale interesse i at anlægge storstilede biobrændstofplantager i landet, da omkring 640 000 hektar land blev tildelt investorer, hvorved bønder og husstande i landdistrikterne blev frataget deres jord og husdyr, hvilket forværrede deres manglende fødevarer sikkerhed;
- H. der henviser til, at omkring 1,4 mia. hektar i verden er reguleret af sædvaneretlige bestemmelser; der henviser til, at oprindelige folks adgang til jord beskyttes specifikt i henhold til ILO's konvention nr. 169 og FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder, mens artikel 10 i sidstnævnte sikrer retten til ikke at blive fordrevet fra ens jord eller områder, og den fastsætter, at ingen forflytning må finde sted uden forudgående frit og informeret samtykke fra de oprindelige folk efter aftale om retfærdig og fair kompensation samt om muligt muligheden for at vende tilbage;
- I. der henviser til, at storstilede jordopkøb i overensstemmelse med Tiranaerklæringen fra 2011 kan defineres som »landgrabbing«, når et eller flere af følgende forhold gør sig gældende: der sker en klar krænkelse af menneskerettighederne, forflytningen af de berørte lokalsamfund sker uden forudgående frit og informeret samtykke, forflytningen ikke er baseret på gennemsigtige kontrakter, og den vurderes at have negative sociale, økonomiske og miljømæssige konsekvenser;

Torsdag den 12. marts 2015

- J. der henviser til, at 75 % af Tanzanias befolkning ifølge Den Afrikanske Udviklingsbank er smålandbrugere; der henviser til, at kvægnomadesamfund lever godt og i harmoni med det beskyttede dyreliv og udgør omkring 10 % af Tanzanias befolkning, herunder masaifolket, men at de fortsat oplever enorme tab af deres jord som følge af salg af jord uden tilstrækkeligt kendskab til de juridiske og praktiske konsekvenser heraf, korrupt og ulovlig tildeling af jorden til udlændinge og myndighedernes klassificering af jorden som statsforvaltet jord (trust land), naturreservater eller nationalparker;
- K. der henviser til, at det i artikel 17 i verdenserklæringen om menneskerettighederne anerkendes, at enhver har ret til at eje ejendom såvel alene som i fællig med andre, og at ingen vilkårligt må berøves sin ejendom;
- L. der henviser til, at internationale virksomheder, herunder europæiske virksomheder, har spillet en betydelig rolle i forbindelse med storstilede jordopkøb i Tanzania, og at internationale finansielle institutioner har været involveret i finansiering af storstilede jordhandler i landet;
- M. der henviser til, at der i rammerne og retningslinjerne for jordforvaltning i Afrika opfordres til respekt for lokalsamfundenes menneskerettigheder, herunder respekt for traditionelle jordrettigheder og jordrelaterede ressourcer;
- N. der henviser til, at EU i maj 2014 lancerede et nyt program til at styrke jordforvaltningen og hjælpe med at forbedre fødevare- og ernæringsikkerheden for familielandbrug og udsatte samfund i afrikanske lande;
1. fordømmer på det kraftigste den ulovlige fordrivelse af lokale landbosamfund, ødelæggelsen af deres landsbyer og traditionelle livsstil og krænkelsen af deres grundlæggende menneskerettigheder, herunder retten til tilstrækkelig mad, retten til vand og retten til en passende bolig;
 2. fordømmer især foranstaltninger, der ikke anerkender legitimiteten af sædvaneretlige ordninger, der giver lovfæstede rettigheder til enkeltpersoner og befolkningsgrupper og forhindrer fratagelse og misbrug af jordrettigheder, som navnlig er fremherskende blandt afrikanske befolkningsgrupper;
 3. opfordrer Tanzanias regering til omgående at gennemføre de frivillige retningslinjer for ansvarlig forvaltning af jordbesiddelser (VGGT) og sørge for effektiv retshåndhævelse af de rettigheder, der er nedfældet deri, overholde det første grundlæggende princip i de vejledende principper for storstilede jordbaserede investeringer, som omfatter respekt for lokalsamfundenes menneskerettigheder og sædvaneretlige bestemmelser om ejendomsret til jord og bidrager til forsvarlig forvaltning af jord og jordbaserede ressourcer i overensstemmelse med retsstatsprincippet, at forbedre ejendomsretten til jord for kvinder, som udgør mindst halvdelen af arbejdskraften inden for landbrug og handel, men hvis adgang til ejendomsret og til de tjenester, der følger med sådanne rettigheder (f.eks. adgang til banker og deltagelse i foreninger), fortsat er begrænsede, samt ejendomsret til jord for udsatte befolkningsgrupper og sociale grupper, såsom kvægnomadesamfund;
 4. opfordrer til, at der iværksættes en uafhængig undersøgelse af jordtvisterne i Loliondo;
 5. opfordrer indtrængende Tanzanias regering til at fremme politikker om landbrugsinvesteringer, som er til gavn for lokalbefolkningen i de berørte regioner, gennemføre og håndhæve sine politikker for sociale og miljømæssige konsekvensanalyser, herunder analyser af indvirkningen på den lokale fødevareproduktion, inden der påbegyndes noget investeringsprojekt, og til behørigt at respektere bestemmelserne om høring og kompensation i tilfælde af ekspropriation af jordområder;
 6. minder især om, at oprindelige folks ejendomsret til jord står under særlig beskyttelse i henhold til folkeretten; understreger i overensstemmelse med FN's erklæring om oprindelige folks rettigheder, at enhver ændring i arealanvendelsen kun bør finde sted med forudgående frit og informeret samtykke fra de berørte lokalsamfund; fastholder, at stater skal sørge for effektive mekanismer til at undgå og sørge for klagemuligheder i forbindelse med ethvert tiltag, hvis formål eller virkning er, at oprindelige folk fratages deres jord, territorier eller ressourcer;

Torsdag den 12. marts 2015

7. udtrykker sin bekymring over manglen på præcise oplysninger og den hemmeligholdelse, som en række investeringer i Tanzania er karakteriseret ved; anmoder Kommissionen om at tilskynde myndighederne til at sikre, at jordhandler gennemføres på en åben og gennemsigtig måde, og at de tilpasses omvændende kvægavlere eller kvægnomader;
 8. opfordrer især Kommissionen til at føre en aktiv dialog med de tanzaniske myndigheder for kraftigt at opfordre til dem at fremlægge en retligt bindende og kodificeret anerkendelse af masaifolkets rettigheder, med særlig henvisning til deres jord, som de har overtaget fra deres forfædre, og derved sørge for den nødvendige retlige beskyttelse for at undgå tvister i fremtiden;
 9. understreger, at sikring af landbosamfunds ejendomsret til jord er afgørende for at nå 2015-målene; opfordrer EU til at øge kapacitetsopbygningen af domstolene i udviklingslande med henblik på at håndhæve ejendomsretten effektivt og løse tvister vedrørende ejendomsret til jord som et led i en holistisk tilgang, der har til formål at konsolidere retssystemerne og retsstatsprincippet;
 10. minder om, at storstilede projekter ofte forårsager alvorlige skade på det naturlige miljø, herunder rydning af skovarealer, tab af biodiversitet og forurening af vandet;
 11. anmoder Kommissionen om at sikre, at dets retningslinjer for jordforvaltning tilpasses retningslinjerne for ansvarlig forvaltning af jordbesiddelser, og om i højere grad at prioritere det i sine programmer for udviklingssamarbejde, handels- og investeringspolitikker og i sin deltagelse i multilaterale finansielle institutioner;
 12. gentager, at menneskerettigheder og bestemmelserne, der forbyder landgrabbing, bør integreres i EU's handels- og investeringsaftaler, herunder den generelle toldpræferenceordning (GSP);
 13. fremhæver betydningen af fuldstændig gennemsigtighed og ansvarlighed i EU-virksomheders og finansielle institutioners involvering i storstilede landbrugsinvesteringer og jordopkøb i Tanzania, og opfordrer til, at en stærk og effektiv EU-mekanisme overvåger disse transaktioner;
 14. opfordrer Kommissionen til at forelægge en rapport for Parlamentet vedrørende udgifterne under udviklingsprogrammerne og EU-budgettet vedrørende jordforvaltning med henblik på at sikre, at disse programmer fremmer menneskerettighederne og tackler udfordringerne i forbindelse med landgrabbing;
 15. understreger, at jordpolitiske processer reelt skal anerkende den rolle, som de lokale og lokalsamfundsbaseerede jordadministrations- og jordforvaltningsinstitutioner og -strukturer spiller, sideløbende med de statslige institutioner og -strukturer;
 16. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Den Afrikanske Union og Tanzanias regering og parlament.
-